

KARL POPPER'İN CENNETİNDEN CEHENNEMİNE

Başlıktaki ifade 20 yüzyılın en etkili bilim filozoflarından Karl Popper'in şu deyişinden alınmıştır: "Dünyaya cenneti getirmeye çalışanlar, kaçınılmaz olarak dünya üzerinde cehennem yaratırlar." Bayram sonrası Nisan enflasyonu açıklandı. TÜFE aylık bazda beklentinin üzerinde yüzde 7.25 arttı. Yıllık bazda ise yüzde 69.97'ye yükseldi. ÜFE ise aylık yüzde 7.67 artarken yıllık yüzde 121.82 ye çıktı. Ulaştırımda yıllık artış yüzde 105, gıda da ise yüzde 89 oldu. Endeksteeki 409 maddenin 337'sinde artış gerçekleşti. ENAG grubunun tüketici enflasyonu yıllık yüzde 156.86 olarak açıklandı. Çekirdek enflasyon yıllık bazda %52.37'ye yükseldi. Yılın ilk 4 ayındaki kümülatif enflasyon %31.7 ye ulaştı. Enflasyonda 90'lı yıllardan daha kötü duruma geldik. Dünya sıralamasında 4'üncüyüz. 2001 krizinde 3'üncüyüydük. Çekirdek enflasyonda geldiğimiz seviye ithal enflasyondan ziyade kendi yanlışlarımızdan doğan enflasyonun hangi boyutta olduğunu gösteriyor. Defalarca yazıyoruz. Enflasyon haksız, kanunsuz bir vergidir en çok da ücretli, yoksul ve emeklilerin gelirlerini aşındırır. Çarşamba akşamı da FED 0.50 puan faiz arttırdı. Haziran'da da bilanço küçültmeye başlayacak. Bu olgu işimizi daha da zorlaştıracak. Borçlanma maliyetlerimiz daha da yükselecek. Enflasyon, ülkenin kronik bir yapısal sorunu, çok çeşitli nedenleri var. Zaman zaman enflasyonun kontrolünde başarı sağlansa da bu konuda süreklilik yok. Dolayısıyla ülke ekonomisinde paydaşlar kendilerini garanti altına almak için yabancı para döviz kontratlarını tercih ediyorlar. Türk lirasının sürekli değer kaybetmesinin altında yatan ana neden enflasyon probleminin kalıcı olarak halledilmemiş olmasıdır. Yüksek enflasyon, döviz kurunun yükselmesine, Türk Lirasındaki değer kaybı da tekrar enflasyonun artmasına neden olmakta ve bu sarmal birbirini besleyerek devam etmektedir. Enflasyon ve kur daima beraber hareket ederler. Enflasyona rağmen kuru yapay yöntemlerle (Kur Korumalı Mevduat uygulaması ve kısmi sermaye kontrolleriyle) baskılamaya kalkarsanız daima olumsuz sonuçlarla karşılaşsınız. Günümüzde yaşadığımız enflasyon hem arz yönlü hem talep yönlü, hem de yönetimsizlikten kaynaklanıyor. Arz yönü uluslararası enerji, gıda ve lojistik maliyetlerinin ithal yapımızdaki ağırlıkları nedeni ile oluşmaktadır. Talep ve yönetimsizlik yönü ise yürütülen ekonomik politikanın tutarlılığı olmayışından kaynaklanıyor. Liralaşma stratejisi denmesine rağmen negatif reel faizli Kur Korumalı Mevduat uygulaması ile dolarizasyon oranının yükseltilmesinden, gerek özel gerekse kamu sektörünün borçluluk göstergelerinin artırılmasından ve bütçeye artan yükler getirmesinden başka birşeye yaramıyor.

Son iki yılda dolar 2.28, altın 2.64 ve konutun 2.57 kat artmasındaki paralellik bize döviz kurundaki istikrarsızlığın fiyat istikrarsızlığını da bozduğunu açıkça gösteriyor. 2018 kur şokundan maalesef dersler çıkarmadık. Döviz rezervimizin anlamsız iddialar ve inatlaşmalar ile eritilmesi ile izlenen yanlış politikalarla ısrar bizi maalesef yüksek çift haneli enflasyon seviyesine hiperenflasyona doğru götürüyor. Kırılgan beşli (Brezilya, Hindistan, Endonezya, Güney Afrika ve Türkiye) içinde enflasyon konusunda negatif ayrışma oranımız her ay daha da yükseliyor. Bizim dışımızda bu ülkelerde enflasyon oranları yüzde 2.64-yüzde 11.30 arasında seyrederken Nisan ayında ülkemizde geldiğimiz seviye yüzde 70. Ekim'e doğru daha da yükselme eğilimi mevcut. Yıl sonunda baz etkisi ile bir miktar düşecek ise de T.C.M.B. tahmininde bile %42.8 öngörülüyor. (Bir önceki tahmini yüzde 23.2'ydi. Kaldı ki enflasyon düşüşü hayat pahalılığının düşüşü anlamına da gelmiyor sadece fiyatlardaki artış eğilimi azalıyor.) Tahminlerindeki sapma oranını arttırarak sürekli revizyon yapmak zorunda kalan bir Merkez Bankamız var. Bu enflasyonist ortamda emeğin milli gelirden aldığı pay 2019-2021 döneminde %31.4 ten yüzde 27'ye düşerken sermaye gelirlerinin payı %42.9 dan %47'ye yükselmiş durumda. Orta sınıf yok oluyor. Zengin daha zengin (Kur Korumalı Uygulamalarla nüfusun çok küçük varlıklı bir kısmına daha az varlıklı çok büyük bir kitleden servet transferi yapılarak) fakir daha fakir olmakta, gelir ve servet dağılımındaki adaletsizliğin oranı da şiddetle yükselmekte. TÜRK-İŞ e göre yoksulluk sınırında aylık artış oranları yüzde 8, yılbaşından bu yana artış yüzde 29.9, yıllık artış ise yüzde 85'e ulaşmış durumda. İTO'nun ücretliler geçinme endeksi de benzer sonuçları destekliyor. Söz konusu endeksteeki artış oranları aylık yüzde 11.4, yılbaşından bu yana %40.7, yıllık artış ise yüzde 80.

Özetle yazımızın başlığına dönecek olursak; rekabetçi kur yolu ve faiz indirimleri ile cari fazla yaratarak fiyat istikrarının oluşacağını, böylelikle refah "cennetine" gidileceğini iddia eden programa rağmen gidişatımız hayat pahalılığı altında ezilen, orta sınıfın alt sınıfa doğru yol aldığı, gelir ve servet dağılımımızın son yıllarda görülmediği kadar bozulduğu bir "cehenneme" dönüşüyor. 2022 Ocak-Nisan döneminde ihracat bir önceki yıla göre yüzde 21.7 artarken ithalat yüzde 40.1 oranında arttı. İhracatın artış oranı sürekli ithalatın artış oranından daha az arttığından dış ticaret açığımız yükselmeye devam ediyor. İhracatın ithalatı karşılama oranı 6.6 puan azalarak yüzde 79.3 olarak gerçekleşti. Cari fazla vererek makroekonomik dengelerin tesis edileceği varsayımı

çöktü, çöküyor. Olan, negatif reel faizli Türk lirası uygulaması ile enflasyonun patlaması. Euro'nun dolar karşısındaki seyri de ihracatımızın çoğunluğunun Euro, ithalatımızın çoğunluğunun da dolar olması nedeniyle dış ticaret açığına daha da arttıracak. İmalat sektörü art arda ikinci ay ivme kaybediyor. ÜFE-TÜFE farkının önümüzdeki aylarda özellikle hizmet fiyatlarına yansımaları devam edecek. Bu ortamda hala negatif reel faiz ve Türk Lirası kredi vermeye ve parasal genişleme hacmini arttırmaya çalışıyoruz. Risk primimiz 635 gibi çok yüksek bir seviyeye geldi. Borçluluk göstergelerimizin seyri dış ödeme kırılganlığı riskini arttırıyor. Enflasyonu önlemeden hiçbir konuda başarı yakalama şansımız yok. Bununla savaşmanın bedeli kuşkusuz çok ağır. Ancak bu bedel hiçbir zaman yüksek enflasyonun yaratacağı tahribattan daha büyük olmayacaktır.